

Ortolansparv

Ortolansparv har tidigare uppträtt som en typisk jordbruksfågel, men efter trakthyggesbrukets införande, och särskilt sedan 1970-talet, häckar en allt större andel av populationen på hyggen. Arten är knuten till öppna marker med förekomst av partier med kortvuxet fältskikt och blottad jord. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Ortolansparv har tidigare uppträtt som en typisk jordbruksfågel, men efter trakthyggesbrukets införande, och särskilt sedan 1970-talet, häckar en allt större andel av populationen på hyggen. Arten är knuten till öppna marker med förekomst av partier med kortvuxet fältskikt och blottad jord. Flyttfågel.

Utbredning och regionala skillnader

Ortolansparv häckade tidigare ojämnt spridd i jordbruksmark över nästan hela Sverige, men förekommer numera endast mycket sällsynt i östra Svealand och sparsamt längs Norrlandskusten. De tätaste förekomsterna finns för närvarande i Västerbotten.

Ortolansparven uppträder på hyggen i samtliga Norrlandslän, däremot saknas den i skogslandskapet i Götaland och Svealand.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer. Ortolansparven förekommer i skogsmark enbart på hyggen.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Arten är knuten till öppna marker och förekomsterna på hyggen är därför kortvariga. Arten saknas på hyggen med skärmställningar samt på hyggen med mycket kvarlämnade buskar.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Skogsbruk och andra storskaliga störningar som skapar öppna miljöer är en förutsättning för att arten ska kunna finnas på skogsmark. Arten gynnas av trakthyggesbruk, särskilt när man lämnar enstaka buskar, torrträd och undertryckta träd.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Undvik skogliga åtgärder (plantering, markberedning) under perioden 10 maj–31 juli inom revir av ortolansparv.

- Lämna hänsynsträd glest spridda över avverkningsytan.
- Spara täta slånbuskage och höga enbuskar i hagmarker, skogsbryn, på hyggen, längs grusvägar och på åkerholmar.
- Skapa mjukare övergångar mellan skog och öppen mark genom att gallra bort gran de sista 5–10 meterna mot åkern, så att en mosaik av olika buskar och lövträd etableras i brynet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Dela om möjligt upp stora avverkningar på flera mindre hyggen under en period av flera år för att ge arten långsiktig tillgång på lämpliga häckningsmiljöer.
- Naturvårds- och hyggesbränning gynnar förmodligen arten.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande ortolansparv på hyggen är inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m. (SKVFS 7:8).
- En skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).

Lästips

Artfakta för ortolansparv. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/102126>

Artfaktablad för ortolansparv, SOF-Birdlife <http://birdlife.se/sveriges-ornitologiska-forening/fagelskydd/jordbruk/lantbrukare-fagelskadare/artfaktablad/>

Populationsstorlek: 3800 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 85 %

2001–2012: minskning 45 %

Rödlistestatus 2015: Starkt hotad (EN)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Ja

